

ÇİN VE HİNDİSTAN'IN DENİZ STRATEJİSİ VE HİNT OKYANUSU'NDA GÜÇ MÜCADELESİ

China and India's Maritime Strategy and Power Struggle Over the Indian Ocean

Ömer ATAGENC*

Özet:

Küresel egemenlik mücadelesinde ortaya konan stratejiler büyük ölçüde karasal egemenlik üzerine kuruludur. Ancak dünya siyasetinde dengelerin Asya-Pasifik bölgesine kaymasının bir sonucu olarak hemen hemen tamamı denize ve okyanusa kıyısı olan bölge ülkeleri deniz stratejilerine yönelmişlerdir. Bu konuda en çok ön plana çıkan iki ülke Çin ve Hindistan'dır. Ekonomik çıkarların korunabilmesi için değişen dünya konjonktüründe yumuşak gücün ağırlığını kaybetmeye başlaması başta Çin olmak üzere pek çok ülkeyi askeri önlemler almaya yöneltmiştir. Hindistan da Çin'in bu yükselişine karşı ve Amerikan politikaları ile paralel olarak öne çıkmaya başlamış ve yeni bir donanma stratejisi geliştirmiştir. Hint Okyanusu, yaşanan bu gelişmelerin bir sonucu olarak yeni dönemdeki en önemli rekabet alanlarından birisi haline gelmiştir.

Anahtar kelimeler: Asya-Pasifik, Strateji, Hint Okyanusu, Çin, Hindistan

Abstract:

The strategies devised on competition over global hegemony have been centered around land domination. As a result of the shift in global politics towards the Asia-Pacific area, most countries of this region with coastline to seas or oceans pay heavy attention to maritime lines. Two countries stand out: China and India. The insufficiency of soft power in protecting the economic interests globally caused many countries to increase their military capabilities such as China. As a response to China's military built-up, India developed a new navy strategy that does not contradict with the American policies. All these moves have rendered the Indian Ocean an important venue of major power competition.

---

* Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Bölümü

Keywords: *Asia-Pacific, Strategy, Indian Ocean, China, India*

GİRİŞ

21. yüzyıl küresel güvenlik politikalarına bakıldığı zaman deniz yollarının artan öneminden bahsetmek mümkündür. Özellikle de küresel ve bölgesel güçlerin dünya politikaları üzerindeki artan etkisi değerlendirildiğinde ekonomik gelişim süreçlerinin deniz yollarındaki denetim ile paralel olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu denetim değişen konjonktüre bağlı olarak askerileşmeye başlamıştır. Deniz kuvvetleri yalnızca sınır güvenliğinin değil ekonomik güvenliğin korunması bağlamında da bir işlev kazanmıştır. Özellikle de deniz aşırı coğrafyalardaki enerji yatırımları ve enerji kaynaklarının naklinde yaşanan sorunlar devletlerin silahlı güçlerini kullanarak güvenliği sağlamasına sebep olmaktadır. Sınır güvenliği ve ekonomik güvenlik yeni dönemde içiçe geçen iki kavram haline gelmiştir. Asya-Pasifik coğrafyasına bakıldığı zaman büyük ölçüde denizlerle ve okyanuslarla içiçe bir bölge olması sebebiyle, deniz yollarında ciddi bir rekabet yaşanmaktadır. Uzun süre batılı devletlerin rekabet alanı olan bu bölge 1990 sonrasında bölge ülkelerinin rekabet alanı haline gelmiştir. Çin ve Hindistan gibi iki önemli bölgesel aktörün yükselen profilleri ve Vietnam, Filipinler, Japonya, Avustralya gibi diğer aktörlerin dahil olması rekabetin boyutunu değiştiren önemli faktörlerden biridir. Yeni dönemde yeni güvenlik anlayışlarına paralel olarak denizlerin ve deniz yollarının merkeze alındığı stratejiler, 21. yüzyıl Asya-Pasifik politikalarında belirleyici hale gelmiştir. Çin ve Hindistan bu konuda en etkin stratejileri geliştiren ve uygulayan iki önemli güç olarak önem kazanmaktadır. Bu çalışmada, tamamına yakını deniz ve okyanus kıyısında bulunan Asya-Pasifik ülkeleri açısından, deniz yollarındaki güç mücadelesinin dış politikadaki rolüne değinilecektir. Bu bağlamda bölgenin iki önemli aktörü Çin ve Hindistan örneği üzerinden deniz yolları üzerinde yaşanan rekabet ve bu rekabetin bölge ülkelerine nasıl yansıtıldığı ile ilgili dış etkenlerin etkisi analiz edilecektir.

1. 21. YÜZYILDA DENİZ YOLLARININ ARTAN ÖNEMİ

Deniz yolları, dünya siyasetinde coğrafi keşiflerin başlangıcı ile birlikte her daim etkinliğini korumuş ve deniz araçlarına sahip olan devletler açısından bir avantaj unsuru haline gelmiştir. Dünyanın yaklaşık %75'inin su ile kaplı olduğu düşünülürken, deniz yollarının dünyadaki hemen hemen her devletin gündeminde olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Küçük sallar ile başlayıp günümüzde uçak gemisine varan teknolojik gelişmelerle birlikte, deniz yollarının en az kara parçası kadar verimli ve etkili kullanılmaya başlanması da dış politika tercihlerinde farklılaşmaları da beraberinde getirmiştir.

Jeopolitik teorilerin ortaya çıktığı döneme dikkat edildiğinde daha çok kara egemenliğinin merkez alındığı görülecektir. Kıta Avrupası merkezli ortaya çıkan bu jeopolitik teorilerin daha çok Rusya ve Avrasya coğrafyasına yönelik olması, küresel hakimiyet politikalarının “karada” sağlanacak hâkimiyetle eşdeğer olmasına sebep olmuştur. Mackinder ve Haushofer örneğine bakıldığı zaman “Kalpgah”, “İç Hilal/Dış Hilal” gibi kavramların kullanıldığını görülecektir. Buna karşılık olarak Amerikan ekolünün temsilcisi Mahan'ın teorileri incelendiğinde “deniz yolları üzerinde” bir denetimin gerekli olduğundan bahsedilmektedir. Amerika'nın deniz aşırı coğrafyalar üzerinde kurmak istediği denetimin bir sonucu olarak deniz yollarından bahsetse dahi günümüzde gelinen nokta deniz yollarının ne denli önemli olduğunu yaşanan gelişmeler önemli ölçüde kanıtlamaktadır.¹

Dünya ticaretinde deniz yollarının önemi gün geçtikçe artmaktadır. Ülkeler arası ticaret hacimlerinin giderek artması, pek çok ülkenin ihracatçı ülke haline gelmesine neden olmaktadır. Bununla birlikte ticari aktörlerin sayısının giderek artması ve rekabet ortamının giderek kızışması, devletlerin bu konu üzerinde daha çok yoğunlaşmasını ve konu

---

¹ John Pruiett, “The Influence of Sea Power in the 21st Century”, *MIT Security Studies Programme Working Paper* (2000): 9.

ile ilgili önlemler almasını sağlamaktadır.² Ticari gelişmelerin yanısıra siyasal alanda da pek çok gelişme yaşanmaktadır. Yaşanan bu gelişmeler ülkelerin dış politikalarını doğrudan etkilemektedir. Küresel rekabetin siyasi boyutu incelendiği zaman kriz bölgelerinin genişleyen alanlarından bahsetmek mümkündür. Gerek siyasi gerek ekonomik krizler, Soğuk Savaş döneminde olduğu gibi yalnızca birkaç aktör arasında değil, Soğuk Savaş sonrası dönemde ortaya çıkan devlet ve devlet dışı aktörler arasında cereyan etmektedir. Bu bağlamda devletlerin bu konuda aldıkları önlemlerin kapsamı da genişlemektedir.

İki dünya savaşı ve Soğuk Savaş dönemi boyunca, ABD ve İngiltere gibi birkaç büyük deniz gücü hariç, devletlerin karada yaşadıkları mücadeleye tanık olunmuştur. Deniz kuvvetleri, 21. yüzyıl ile beraber pek çok aktörün gündemine girmeye başlamıştır. Devletlerin ulusal güvenliği deniz kuvvetlerinin temel görevi olmakla birlikte, o ülkenin ekonomik varlıklarının korunması da yeni dönemde bir amaç olarak ortaya çıkmaktadır. Ticari rekabet açısından yüzyıllardır açık denizlerde etkili olan deniz haydutluğu ve korsanlık faaliyetlerinin güncel gelişmelerdeki rolüne bakıldığında, devletlerin ekonomik çıkarlarını koruyabilmek ve deniz araçlarının güvenliğini sağlayabilmek için askeri gücünü kullanmaya başlamıştır. Ticaretin günümüzdeki en önemli ve etkili boyutu olan enerji kaynaklarının ülkeler ve kıtalararası nakli sorunu, enerji politikalarının artan önemi bağlamında temel bir güvenlik problemi haline gelmiştir.³ Deniz kuvvetlerinin, “enerji güvenliği” kavramının gelişimi ile birlikte yaşanan sorunlara üretilen çözümlerde etkili bir noktada olduğu söylenebilir. Bu bağlamda “Enerji güvenliğinin askerileştirilmesi” konusu daha çok deniz kuvvetleri ile alakalıdır. Çünkü, enerji ticareti de büyük ölçüde deniz yolları üzerinden gerçekleştirilmektedir. Enerji güvenliğinin “askerileştirilmesi”, yeni dönem deniz stratejilerinin temel unsuru haline gelmiştir.

---

² Erişim tarihi 29.12.2011, <http://www.marisec.org/shippingfacts/worldtrade/volume-world-trade-sea.php>.

³ James Russell, “Militarization of Energy Security”, erişim tarihi 29.12.2011, http://www.rice.edu/energy/publications/eventpres/21may08globalenergymkt/Russell_Militarization%20Talk.pdf.

2. ASYA-PASİFİK BÖLGESİ'NDE DENİZ YOLLARININ GÜNCEL JEOPOLİTİĞİ

Asya-Pasifik bölgesi, tamamına yakını denize ve okyanusa kıyısı olan devletlerden oluşmaktadır. Hatta Güneydoğu Asya coğrafyasına bakıldığında bütünüyle bir adalar topluluğu olduğu görülecektir. Deniz yolları ile bu kadar içiçe olan bir coğrafyanın son yıllara kadar denizleri etkin bir şekilde kullanamaması da bölge açısından bir eksikliği ifade etmektedir. Dünya savaşları dönemi boyunca sömürgeci güçlerin sömürgelerine ulaşabilmek için kullandığı deniz yolları, bugün dünya ticaretinde önemli bir paya sahiptir. Asya-Pasifik ülkelerinin önde gelen devletlerinin önemli kalkınma hamleleri ve buna bağlı olarak tüketimin giderek artması, bu bölgenin dünya ticaretindeki yerini önemli ölçüde değiştirmiştir. Asya-Pasifik coğrafyası 1990 sonrası süreçte yaşanan gelişmelerle beraber önemli bir pazar haline gelmiştir. Çin, Hindistan, Japonya ve Güney Kore gibi ülkelerin dünya ekonomisindeki yerine bakıldığında dünya ekonomik dengelerinin bu bölgeye doğru kaymaya başladığı söylenmektedir.⁴ Bu ülkelerin dış dünya ile bağlantısı da deniz yolları ile sağlanmaktadır. Özellikle enerji kaynakları ölçeğinde düşünüldüğünde, bölge ülkeleri enerji kaynaklarını büyük ölçüde deniz yolları ile elde etmektedir.

Enerji ithalatı Asya-Pasifik coğrafyasının önemini giderek artırmaktadır. Bahsedilen dört ülkenin enerjeye olan ihtiyaçları gün geçtikçe artmaya ve günümüz dünya politikalarının belirlenmesinde giderek daha çok söz sahibi olmaya başlamaktadır. Nüfus olarak incelendiğinde, sadece Çin ve Hindistan'ın nüfusu yaklaşık 2.5 milyar civarındadır. Japonya ve Güney Kore'nin nüfusu da eklendiği zaman bu rakam dünya nüfusunun 1/3'ünden fazlasını teşkil etmektedir. Asya-Pasifik pazarı günümüzde dünya ticareti açısından en önemli pazarlardan

---

⁴ Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)'nin ev sahipliğinde düzenlenen 25. Asya-Pasifik Ticaret ve Sanayi Odaları Konfederasyonu toplantısında Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün konu ile ilgili konuşması için bkz. Erişim tarihi 10.01.2012, <http://www.tccb.gov.tr/haberler/170/79139/asyapasifik-bolgesi-kuresel-ekonominin-parlayan-yildizi.html>.

birisi olmakla beraber önümüzdeki süreçte de bu özelliğini koruyacak gibi gözükmektedir.

Yukarıda da bahsedildiği gibi Alfred Mahan'ın teorileri yeniden gündeme gelmiş ve bölge ülkelerinin dış politikalarının merkezine oturmuştur. Çin, Hindistan, Japonya, Güney Kore ve Avustralya gibi bölgesel güçlerin yanısıra Vietnam, Filipinler gibi aktörlerin de deniz kuvvetleri konusunda gerçekleştirdiği atılımlar, Asya-Pasifik bölgesi açısından Mahanyan teorilerin yeniden gündeme gelmesini sağlamıştır. Çin ve Hindistan bu konuda öne çıkan iki önemli ülkedir. 20. yüzyılın sonlarında iki ülkenin gerçekleştirdiği ekonomik büyüme bu iki ülkeyi ekonomik ve siyasi güç haline getirmiştir. Modern milliyetçilik anlayışı geçmiş döneme kıyaslandığında oldukça pro-aktif bir nitelik taşımaktadır. Aynı zamanda devletlerin yalnızca kendi ülkesinde değil yakın coğrafyasında da bir denetim kurması da yeni dönem milliyetçilik anlayışının özellikleri arasındadır. Bu anlayış, askeri gücü ön plana almaktadır ve ulusal çıkar merkezli bir güvenlik anlayışına sahiptir. Askeri gücü ön plana alan bu güvenlik anlayışı, dolayısıyla savunma kapasitesinin artırılmasına yönelik faaliyetleri de beraberinde getirmektedir. Çin ve Hindistan gibi denizlerle içiçe olan iki devlete baktığımız zaman ise yeni güvenlik anlayışının getirdiği yeni parametrelere bağlı olarak iki ülkenin de donanma gücünü ön plana çıkarma isteğini görmekteyiz. Güçlü bir donanma, güçlü bir ordu demektir. Güçlü bir ordu ise bölgede güçlü bir denetim demektir. Bunun bir sonucu olarak Çin ve Hindistan dış politikalarında Alfred Mahan'ın teorilerini temel öngörü olarak ele almaktadırlar.⁵ Bu durum aynı zamanda denizlerde “Batı” üstünlüğünü kıran ve Asyalı deniz güçlerinin ortaya çıkmasıyla birlikte, deniz yollarındaki güç mücadelesinde yeni bir dengenin ortaya çıkmasını sağlayan bir gelişmedir. Dünya tarihi değerlendirildiğinde, ilk akla gelen deniz güçleri İngiltere, Hollanda, İspanya ve Portekiz'dir. 20. yüzyıl ile birlikte bu aktörlerin sayısı artsa da yeni aktörler, Batı uygarlığının bir parçası olmuştur. Ancak 21. yüzyıl,

---

⁵ C. Raja Mohan, *Maritime Power: India and China Turn to Mahan*, *ISAS Working Paper* 71 (2009): 1-2.

denizlerdeki rekabetin yeni aktörlerine tanık olmaktadır. Asya-Pasifik'te İngiliz gücünün bir uzantısı olarak Avustralya'yı dışarda tuttuğumuz zaman Çin, Hindistan, Japonya ve Güney Kore'nin deniz kuvvetlerindeki modernizasyon süreci dikkat çekmektedir.

3. ÇİN'İN DIŞ POLİTİKASINDA DENİZ YOLLARI

Çin, geniş topraklara sahip bir kara ülkesi olduğu kadar geniş kıyıları ve önemli limanları ile aynı zamanda bir deniz ülkesidir. Buna bağlı olarak da sömürge öncesi dönemde ciddi bir donanma kuvvetine sahip olmuştur. Hatta 1281 yılında 4.400 parçalık savaş filosu Japonya'ya saldırıda bulunmuştur. Ancak ekonomisinin süreç içinde Batılı devletlerin kontrolüne girmesi ile birlikte donanma gücünü de önemli ölçüde kaybetmiştir.⁶ Çin Halk Cumhuriyeti, Doğu Çin Denizi ve Güney Çin Denizi'ne kıyısı olan ve deniz yollarında etkinlik kurabilmiş bir devlet olmasına rağmen, batılı devletlerle karşılaştırıldığında henüz yeterli seviyede değildir. Soğuk Savaş dönemi boyunca Çin Halk Cumhuriyeti, SSCB, Hindistan, Vietnam ve Kore gibi meselelerde karadaki gücünü ön plana çıkardığı için deniz yollarını bu dönemde etkin bir şekilde kullandığı söylenemez. Genel olarak sınır komşuları ile yaşadığı sıcak çatışmalar ve teknolojik yetersizlik, Çin'in etkin bir donanma kuvveti ortaya çıkarmasını büyük ölçüde engellemiştir.

1990 sonrası sürece dikkat edildiğinde, hemen hemen tüm devletlerde olduğu gibi Çin dış politikasında da önemli değişiklikler olduğunu söylemek mümkündür. Kendi anakarasına sıkışmış vaziyette kapalı bir görüntü veren Çin, Soğuk Savaş döneminin ardından yalnızca kendi coğrafyasında değil, deniz aşırı coğrafyalarda da etkinlik kurmayı hedefleyen bir devlet haline gelmiştir. Bunun en önemli örneğini hiç şüphesiz enerji politikalarına yansıyan dış politika tercihlerinde görmek mümkündür. Çin dış politikasında enerji, 1990'ların ilk yıllarından itibaren merkez konumdadır. Soğuk Savaş döneminde kendine yeterli bir

---

⁶ Qimao Chen, "Çin'in Yeni Güvenlik Anlayışı ve Politikası" içinde *Geleceğin Süper Gücü Çin*. Editör Atilla Sandıklı, İlhan Güllü (İstanbul: TASAM Yayınları, 2005), 82.

görüntü sergileyen Çin, 1990 yılı sonrası süreçte yükselen profiliyle doğru orantılı olarak artan ihtiyaçlarını karşılayabilmek için enerji güvenliği politikalarına özel bir önem vermiştir.⁷ Çin'in enerji güvenliği politikalarında ise ağırlık deniz aşırı coğrafyalardadır. Ortadoğu, Afrika ve Latin Amerika'nın zengin hidrokarbon kaynakları deniz aşırı coğrafyaların Çin dış politikasının merkezinde olmasını sağlamaktadır. Çin'in günümüz itibariyle denizlerdeki stratejisini etkileyen en önemli faktör deniz aşırı coğrafyalardaki enerji kaynaklarının varlığıdır. Tayvan'dan başlayarak, Hürmüz Boğazı ve Körfez ülkeleri, Aden Körfezi ve Gine Körfezi, Çin'in enerji güvenliği politikalarındaki kilit noktaları oluşturmaktadır.⁸

Çin'in ihtiyaçları ile doğru orantılı olarak şekillenen bu politika, süreç içinde daha da somutlaşmış ve "İnci Dizisi Stratejisi" olarak netlik kazanmıştır. İnci Dizisi Stratejisi, Çin'in denizlere yönelik sağlamaya çalıştığı etkinliğin en somut ifadesidir. Bu yalnızca ekonomik bir kavram değil aynı zamanda askeri niteliği de olan bir kavramdır. Çünkü enerji güvenliği kavramında risk faktörünün günden güne artması enerji güvenliğinde askeri önlemlerin alınmasını da beraberinde getirmektedir. Gerek yatırımların gerek rezervlerin gerek nakil hatlarının güvenliğinin sağlanması tüm ülkelerde olduğu gibi Çin'i de yakından ilgilendirmektedir. Bu durum 1990'ların ilk yıllarında Çin deniz kuvvetlerinin raporlarına girmiştir. Bu raporda Güney Çin Denizi'ni de içerecek şekilde Hint Okyanusu üzerinde bir egemenlik kurulması gerektiğinden bahsedilmektedir.⁹

Ekonominin artan önemi ile birlikte sıcak savaşların yerini alan ekonomi, 1990'lı yıllarda yeni rekabet alanı olarak öne çıkmaktadır. Çin'in ekonomik güvenliği ile paralel olarak enerji güvenliğini

---

⁷ Pak K. Lee, "China's Quest For Oil Security: Oil (Wars) In Pipeline?", *The Pacific Review* (June 2005): 267.

⁸ Zha Daojong, *Oiling the Wheels of Foreign Policy?: Energy Security and China's International Relations*, RSIS Asian Security Initiative Policy Series Working Paper (March 2010): 5.

⁹ Gurpreet S. Khurana, "China's 'String of Pearls' in the Indian Ocean and Its Security Implications", *Strategic Analysis* (January 2008): 2.

sağlayabilmesi de denize kuracağı denetim ile doğrudan orantılıdır. “İnci Dizisi”, Çin'in ekonomik ve askeri çıkarlarının somutlaştığı önemli bölgelerin bir araya gelmesinde oluşan bir çeşit rotadır. Bu rota üzerindeki her nokta birer “inci” olarak tanımlanmakta ve bu incilerin oluşturduğu hat ise, bu rotayı oluşturmaktadır. Tayvan'dan Hürmüz Boğazı ve Doğu Afrika'ya kadar uzanan bu hattın en önemli noktaları Malakka Boğazı, Myanmar, Bangladeş'te Chittagong, Sri Lanka'da Hambantota, Maldivler, Pakistan'da Gwadar, Hürmüz Boğazı ve Aden Körfezi'dir.¹⁰ Bu hat Çin'in ekonomik çıkarları açısından hayati önemdedir.

Bu strateji bağlamında ilk olarak Gwadar Limanı ele alındığında, Çin'in Ortadoğu enerji kaynaklarına ulaşabilmek ve güvenliğini sağlamak için bu limanın önemine değinmekte fayda vardır. Tüm dünyanın olduğu gibi Çin'in de en büyük ithalatçısı hiç şüphesiz Ortadoğu ülkeleridir. Çin'in bu kaynakları temin edebileceği güzergah ise İran, Pakistan ve Hindistan'ın etkin olduğu coğrafyadır. Güvenlik açısından riskli olan bu bölgede bir denetim sağlayabilmek için Pakistan'da Gwadar Limanı inşa edilmiştir. Bu liman yalnızca ekonomik değil, askeri bir nitelik de taşımaktadır. Çin bu bölgedeki güvenlik riskleri gerekçesiyle askeri gücüyle de bölgede bulunmaktadır. Bu liman sayesinde Ortadoğu enerji kaynakları Pakistan üzerinden Çin'e doğrudan aktarılmaktadır.¹¹ Boru hattı projesinin yanısıra Pakistan'ın kuzey bölgeleri ile Çin'i doğrudan bağlayan Karkorum Otoyolu'nu da yenileme çalışmaları yapmaktadır. Karkorum Otoyolu, doğrudan ulaşım imkanı verdiği için Çin'e bölgede hareket serbestisi kazandırmaktadır. Bu iki proje bir bütün olarak Çin'in Malakka Boğazı sağladığı enerji nakil hatlarına alternatif bir hat olma açısından önem taşımaktadır.¹²

Sri Lanka, Çin açısından oldukça önemli olan bir diğer bölgedir. Çin'in yaklaşık 1 milyar dolar harcadığı Hambantota Projesi, Çin'e pek

---

¹⁰ Gurpreet S., Khurana, “China's”, 4.

¹¹ Ziad Haider, “Baluchis, Beijing and Pakistan's Gwadar Port,” *Georgetown Journal of International Affairs* (Winter/Spring 2005): 98.

¹² Iskander Rehman, “Keeping the Dragon at Bay: India's Counter-Containment of China in Asia”, *Asian Security* (2009): 118-119.

çok açıdan katkısı büyüktür. Bunlardan en önemlisi Chagos Adaları'nda bulunan ve ABD'nin en önemli üslerinden olan Diego Garcia üssüne yakın bir coğrafyada denetim kurabilmek ve bölgede bir denge sağlayabilmektir. İkincisi ise bu limanın önemli bir enerji terminali olmasıdır. Bunun askeri olmaktan ziyade ekonomik olarak da Çin açısından kritik bir limandır. Bu liman hem bir yakıt dolmuş hem de yakıt depolama tesisi olarak da kullanılmaktadır. Çin gemileri, bu limanda mola verebilmekte ve yakıt ikmali gerçekleştirerek deniz aşırı coğrafyalarda etkinlik kurabilmektedir. Çin'in etkin bir deniz ticareti gerçekleştirebilmek ve olası bir savaş durumunda gemilerinin yakıt ikmallerini karşılayabilmek için Hambantota çok önemli bir yakıt deposudur.¹³

Harita 1.

Kaynak: <http://www.marinebuzz.com/2009/01/11/weekend-view-updated-chinese-string-of-pearls>

¹³ David L.O. Hayward, "China in the Indian Ocean: A Case of Uncharted Waters", *Independent Strategic Analysis of Australia's Global Interests Strategic Analysis Paper* (2010): 4.

Bunun yanısıra Maldivler'de, Seyşeller'de ve Madagaskar'da da çeşitli limanlar inşa edilmeye başlanmıştır.¹⁴ Dünya pazarlarına ulaşabilmek için Hindistan açıklarında güvenli bir hat oluşturulması gerekmektedir. Sri Lanka ile birlikte Maldivler'de bir liman oluşturabilmenin bu ihtiyaca bir cevap olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Hindistan açıklarından Afrika'ya uzanan hat ise, Seyşeller ve Madagaskar'da kurulan limanlarla sağlanabilmektedir. Afrika, Çin dış politikasının en etkin ve verimli çalıştığı coğrafyalardan birisidir. 2001-2006 yılları içerisinde Afrika ülkeleri ile 110 ikili görüşme gerçekleşmiştir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler'in Afrika'daki barışı koruma operasyonları kapsamında da silahlı kuvvetler personeli ile bölgede rol almıştır. Afrika ile ilişkilerinde Seyşeller ve Madagaskar birer Hint Okyanusu adası olması ve stratejik konumu sebebiyle Çin'in dikkatini çekmektedir. 2007 yılında Çin Devlet Başkanı Hu Jintao, 6 ülkeyi kapsayan Afrika turunda Seyşelleri de ziyaret etmiş ve geleceğe dönük projeleri için 6,4 milyon dolarlık bir yardım sözü vermiştir.¹⁵ Aden Körfezi, Çin'in Afrika politikalarında güvenlik anlamındaki en kritik bölgelerinden birisidir. Bölgedeki korsanlık faaliyetleri tüm dünyayı olduğu gibi Çin'i de yakından ilgilendirmektedir. Denizlerdeki en önemli rakibi Hindistan'ın da gündeminde olan Aden Körfezi, iki ülke arasındaki rekabet alanlarından birisi olmakla birlikte, korsanlı sorununun uluslararası boyutu, bu konuda iki devletin işbirliği yapması konusunda da tarafları zorlayan bir niteliğe de sahiptir.¹⁶

Çin, yakın coğrafyasında da denizaşırı coğrafyalarda olduğu kadar etkin bir dış politika yürütmektedir. Ancak yakın coğrafyası pek çok potansiyel krizi de içinde barındırdığından dolayı, Çin'i diğer coğrafyalardan daha çok zorlamaktadır. Çin'in dış politikasındaki yükselişi değerlendirildiğinde, önümüzdeki dönemde ABD'nin en önemli rakibi haline geldiği her fırsatta dile getirilmektedir.¹⁷ Bu da Çin'in

---

¹⁴ David L.O., Hayward, "China in the", 5.

¹⁵ Gurpreet S., Khurana, "China's", 8.

¹⁶ C. Raja Mohan, "Sino-Indian Naval 'Encounter' in the Gulf of Aden: Mitigating Sino-Indian Maritime Rivalry", *ISAS Brief* (February 2009): 2.

¹⁷ Richard Bernstein, Ross H. Munro, "The Coming Conflict with America", *Foreign Affairs* (March/April 1997): 21.

yükselişinden rahatsız olan devletlerin komşuları ile ilişkilerindeki sorunları, Çin'in aleyhinde kullanılmasına da neden olmaktadır. Özellikle de deniz alanlarındaki sınır sorunları, karasuları ve kıta sahanlığı sorunları, Çin'in son dönemde başını ciddi şekilde ağrıtmaktadır. 2011 yılı içinde Filipinler ve Vietnam ile yaşadığı krizlerin gerekçesi bu sınır sorunları iken, bu krizlerin arkasındaki temel mesele Çin'in, kendi anakarasında bir şekilde çevrelenmesi ve hareket serbestisinin kısıtlanmasıdır. Bu bağlamda Güney Çin Denizi'nde Pekin yönetimi, hem ciddi şekilde etkinlik kurmak istediği hem de bölge ülkeleri ile sıcak çatışma noktasına geldiği bir bölge haline gelmiştir. Bu konu ileride daha ayrıntılı olarak incelenecektir.

4. HİNDİSTAN'IN DIŞ POLİTİKASINDA DENİZ YOLLARI

Hindistan, okyanus kıyısında geniş sahillere sahip bir ülke olarak deniz politikaları ile içiçedir. Her ne kadar son döneme kadar etkin bir politika sergilemese de 1990 sonrası sürecin en önemli deniz güçlerinden birisi olma yolunda önemli adımlar atmaktadır. Bu süreçte Hindistan dış politikasında yaşanan değişiklik, denizlere yönelik politikasını da doğrudan etkilemiştir. Soğuk Savaş dönemi Gandhi-Nehru merkezli bağımsız ve barışçıl bir dış politika takip edilen bir dönemdir. İki kutuplu yapıya karşı tüm devletlerin özgür ve bağımsız yaşamasının talep edildiği bir anlayışa sahip olan Hindistan dış politikası, Bharatiya Janata Partisi'nin iktidara gelmesi ile birlikte önemli ölçüde değişiklik göstermiştir. Bu dönemle beraber Hindistan, milliyetçi söylemini oldukça öne plana çıkaran, rekabet ortamının içinde kendini tanımlayan, savunmacı olmaktan çok aktif bir dış politika sürdürmekten taraf, tehdit algılarını değiştiren ve projeler üreten bir devlet haline gelmiştir.¹⁸

Batı'yla ilişkileri giderek gelişen ve derinleşen Hindistan, Batı'nın özellikle de ABD'nin bölgesel çıkarlarıyla paralel politikalar izlemeye başlamıştır. Her ne kadar 2000'lerin ilk yıllarında Hindistan dış politikası ABD'ye mesafeli bir tavır almış olsa dahi bu durum çok uzun sürmemiş,

---

¹⁸ Sreeram S. Chaulia, "BJP, India's Foreign Policy and the 'Realist Alternative' to the Nehruvian Tradition", *International Politics* (June 2002): 218-221.

2005 yılında dönemin ABD lideri Bush'un Güney Asya ziyareti kapsamında Hindistan rotasını yeniden Batı'ya çevirmiştir. Hindistan'ın deniz stratejisinin Hint-Amerikan ilişkilerinin gelişmesi ile daha da netleştiğini söylemek mümkündür. Avrasya coğrafyasında geçmiş dönemdeki kadar etkin olamayan ABD açısından Hindistan'ın konumu oldukça stratejiktir. Hem büyüyen bir bölgesel güçtür hem de Hint Okyanusu'nu doğrudan kontrol etme yeteneğine sahiptir. Bu nedenle Hindistan ile kurulacak ilişkiler, ABD'nin bölgesel politikaları açısından oldukça önemlidir. Ticaret yollarının ve önemli enerji nakil hatlarının Hint Okyanusu'nda bulunması bu önemi daha da artırmaktadır.

Değişen konjonktür ve Hint-Amerikan ilişkilerinin giderek daha da sıkı hale gelmesi, iki ülkenin menfaatlerinde artan bir uyumu da beraberinde getirmektedir. Bu dönemde tıpkı Asya-Pasifik ülkelerinin tamamında olduğu gibi, Hindistan'da da Mahayan teoriler ön plana çıkmaya başlamıştır. Mahan'a göre Hint Okyanusu'nu kontrol edebilen, Asya'yı bütünüyle kontrol edebilecektir. Bu görüşün merkezinde olan Hindistan bunu daha da geliştirerek farklı bir dış politik yaklaşım sergilemeye başlamıştır. Buna göre Hindistan, "Mahayan Vizyon"a sahip olmalı ve Hint Okyanusu politikasını gözden geçirmelidir. Hint Okyanusu'nu Hindistan'ın okyanusudur.¹⁹ Bu sebeple Hürmüz Boğazı'ndan Malakka Boğazı'na kadar olan coğrafya Hindistan'ın etkinlik alanı olmalıdır. Hint Okyanusu üzerinde yalnızca Hindistan söz sahibi olabilir. Hindistan, Hint Okyanusu üzerindeki etki alanını ne denli genişletirse, o kadar büyük ve güçlü bir devlet olduğu anlaşılabilir. Bu aynı zamanda Hindistan'a neo-emperyal vizyon önerisidir. Hindistan, Hint Okyanusu'nu 4 ayrı bölümde incelemekte ve buna göre politika üretmektedir. Çin'in "İnci Dizisi" stratejisindeki "İnci"lerine karşılık bu dörtlü ayrım da Hindistan'ın "İnci"leri olarak adlandırılmaktadır. Buna göre, güneybatıda Mozambik Kanalı, kuzeybatıda Hürmüz Boğazı, kuzeydoğuda Malakka Boğazı ve doğu-batı koridorunun güvenliğini

---

¹⁹ David Scott, "India's 'Grand Strategy' for the Indian Ocean: Mahanian Visions", *Asia-Pacific Review*, 2 (2006): 99.

sağlayabilmek için merkez Hint Okyanusu bölgesi Hindistan'ın incileridir.²⁰

Hindistan'ın bağımsız bir deniz gücüne sahip olması siyasi bağımsızlığı ile aynı tarihe denk gelmemektedir. Bağımsızlığı kazandığı dönemden itibaren yaklaşık 20 yıl İngiliz etkisi altındaki donanma kuvvetlerine sahip olan Hindistan, 70'li yılların başına kadar askeri gücü konusundaki bağımlılığını ortadan kaldırmış değildir. Nehru dönemi, Hindistan'ın askeri anlamda ciddi bir güç olmasının talep edildiği bir dönemdir. Nehru, Hint Okyanusu'na bu bağlamda özel bir önem atfetmiş ve Hint Okyanusu'na yabancı her türlü müdahaleyi reddetmiştir. Ona göre Hint Okyanusu Hindistan'a aittir ve bu bölgeye Hindistan hükmetmelidir. Bu görüş, Hindistan açısından o dönemde yeni bir "Monroe Doktrini" olarak adlandırılmıştır.²¹ Nehru döneminde her ne kadar barışçıl bir dış politika takip edilse de, silahlı kuvvetlerin varlığı ve gücü Hindistan açısından çok önemli bir sorundur. Nehru, Hint Okyanusu'nun önemini her fırsatta dile getirmesine rağmen askeri kapasitesindeki kısıtlı durum Hindistan'ı bu anlamda istediği seviyeye çıkaramamıştır. Hindistan, 1971 yılına kadar zayıf bir askeri görüntü vermiştir. Ancak, Bangladeş'in bağımsızlığı sürecinde 1971 yılında Pakistan ile yaşadığı savaş, bu konuda bir dönüm noktası olmuştur. Hindistan, Bangladeş'in bağımsızlığından itibaren bölgede önemli bir deniz gücü haline gelmiştir.²²

Günümüzde Hindistan'ın Hint Okyanusu'na bakışını incelediğimiz zaman Hindistan'ın deniz stratejisini değiştiren en önemli gelişme ise "Doğuya Bakış" politikası çerçevesinde Çin ile ilişkilerinde yaşanan değişikliktir. Hindistan ve Çin, bölgede sağlanması istenen işbirliği ortamının iki önemli aktörüdür. Ancak, gelinen noktada bu iki devlet ortaklıktan ziyade çatışmaların içinde karşı karşıya gelmektedir.²³ Artan

---

²⁰ David Brewster, "An Indian Sphere of Influence in the Indian Ocean?", *Security Challenges*, (Spring 2010): 7.

²¹ James R. Holmes, Toshi Yoshihara, "Strongman, Constable or Free-Rider? India's Monroe Doctrine and Indian Naval Strategy, *Comparative Strategy* 4(2009): 336.

²² David Scott, "India's", 103.

²³ Rajiv Sikri, "India's 'Look East' Policy, *Asia-Pacific Review* 1(2009): 141.

ve giderek daha da gerilen rekabet ortamı, hem iki ülkenin hem de bölgenin tansiyonunu giderek yükseltmektedir. Çin'in 1990'larla birlikte giderek yükselen profili ABD'yi önemli ölçüde rahatsız etmektedir. Bu rahatsızlığın bir sonucu olarak ABD, Hindistan ile yakın ilişkiler kurmakta ve ikili ilişkiler “stratejik işbirliği” seviyesinde devam ettirmektedir. Avrasya coğrafyasının geneline bakıldığında Rusya, İran, Çin ve Hindistan'ın ortasında kalan bir coğrafyadan bahsetmek mümkündür. Çin ve İran, ABD'nin bölgesel politikalarında engel teşkil eden iki ülke olmakla beraber Rusya oldukça pragmatik ve sınırlı işbirliklerinden yana bir görüntü sergilemektedir. Hindistan ise bu noktada hem büyük bir devlet hem de büyüyen bir güç olarak, ABD'nin en önemli ortaklarından birisi olmaya aday bir devlet konumuna gelmiştir. Bunun yanısıra iki önemli ada ve bölge ülkesi olan Japonya ve Avustralya da ABD'nin bölgesel politikaları açısından kritik iki ülkedir.

“Doğuya Bakış” politikası Çin'in yükselişine karşı, bir denge oluşturabilmek adına Hindistan'ı bölgede daha çok öne çıkaran ve daha aktif bir dış politika takip etmesini öngören bir projedir. Buna göre Hindistan, doğudaki komşuları ile etkin bir iletişim ağı kurmalı, hem yakın coğrafyasında hem de Asya-Pasifik bölgesinde güçlü bir aktör olabilmelidir.²⁴ Doğu komşularının jeostratejik konumları, zengin hidrokarbon kaynakları ve deniz yollarında “choke point” adı verilen kritik noktalarda denetim kurabilmek için, bu bölgeyle daha çok ilgilenmek gerekmektedir. Bu bölge aynı zamanda Çin'in de gerek ekonomik gerekse askeri gücüyle ağırlığını hissettirmektedir. Ayrıca, bölgede bir barış ve işbirliği ortamının sağlanabilmesi doğrultusunda Hindistan'ın daha etkin bir politika yürütmesinde yarar olduğu düşünülmektedir. “Doğuya Bakış” politikası ise Çin'in geliştirdiği projelere bir cevap niteliği taşımaktadır. Çünkü bu politikanın hedefi Çin'in etkin olduğu bölgelerdir. Ortak bölgedeki ortak hedefler ise günümüz itibarıyla bir işbirliğinden çok bir çatışma niteliği taşımaktadır.

---

²⁴ G.V.C. Naidu, “Whiter the Look East Policy: India and Southeast Asia”, *Strategic Analysis* (April-June 2004): 337.

Çin'in bölgedeki yükselişini engelleyebilmek veya en azından dengeleyebilmek için Hindistan'ın bölgedeki varlığı oldukça önemlidir.

Hindistan'ın "Doğuya Bakış Politikası" özet olarak bütünüyle yeni bir Asya-Pasifik stratejisinin Hindistan üzerinden uygulanmasını içermektedir. Hindistan, 21. yüzyılda ABD'nin en önemli stratejik ortağı olarak adlandırılmasının yanısıra yayınlanan raporlarda Hindistan'ın yükselişi, Almanya'nın 19. yüzyıldaki ve ABD'nin 20. yüzyıldaki yükselişine benzetilmektedir. Öte yandan CIA'in yayınladığı rapora göre 2015 yılı içinde Hindistan dünyadaki en büyük dördüncü güç olacaktır.²⁵ Hindistan'ın bu yükselişi aynı zamanda Çin ile kaçınılmaz bir rekabete doğru evrilecek ve iki ülke karşı karşıya kalacaktır. ABD'nin yeni bir güç olarak gördüğü Hindistan'a özel bir önem vermesinin sebeplerinden birisi budur. Çünkü Çin'in bölgede giderek bir tehdit haline gelmesi, ABD'yi bu konuda farklı önlemler almaya sevk etmektedir. Bunlardan ilki Hindistan'la kuracağı stratejik diyalogdur. İkincisi ise Hindistan'ın Rusya, Çin ve İran dışından güvenilir bir bölgesel güçle kuracağı ittifaktır. Hindistan'ın ABD ile kurduğu ilişkilerin bölgede ikinci bir ayağının olması gerekmektedir. Bu ikinci ortak ise Japonya'dır. Bölgesel bir güç olarak Japonya, bölgede Amerikan politikaları ile uzlaşan Batıya yakın bir görüntü vermektedir. Böylece ABD'nin bölgesel denge politikaları açısından ikinci önemli aktörü haline gelmektedir. Hindistan ve Japonya'nın gelişen ilişkileri bölgede yeni bir savunma ve güvenlik hattı oluşturmaya yöneliktir. Hint Okyanusu'nu kontrol etme yeteneğine sahip bir Hindistan ile Rusya ve Çin gibi iki önemli gücün yanbaşında yer alan Japonya'nın varlığı yeni dönemde farklı deniz stratejilerine olan ihtiyacı da ortaya çıkarmaktadır. Hindistan-Japonya işbirliğinin temel gerekçesi yukarıda da belirtildiği gibi Çin'in yükselişidir.²⁶

Hindistan'ın "Doğuya Bakış" politikası bağlamında ASEAN ile ilişkilerini geliştirdiği de görülmektedir. Güneydoğu Asya ülkeleri üzerinde Japonya ve Çin'in ciddi bir baskısı olduğu görülebilir. Bu etkiyi

---

²⁵ Harsh V. Pant, "India in the Asia-Pacific: Rising Ambitions with an Eye on China", *Asia-Pacific Review* 1(2007): 57.

²⁶ Harsh V. Pant, "India in the", 65-66.

kırabilmek ve bölgede bir denge sağlayabilmek için Hindistan, alternatif bir bölgesel güç olarak ASEAN'la ilişkilerini geliştirmeye başlamıştır.²⁷ Hindistan'ın ASEAN'ın coğrafyasını oluşturan bölgede ilgi merkezi, Bengal Körfezi ve Andaman Denizi'dir. Malakka Boğazı yine aynı şekilde stratejik önemi yüksek bir bölge olarak Hindistan dış politikasında önemli bir yere sahiptir. Deniz kuvvetlerinin artan ağırlığı ile birlikte Bengal Körfezi ile Malakka Boğazı'nın ortasında kalan ve stratejik olarak önemli bir noktada bulunan Blair Limanı'nda Uzak Doğu Deniz Komutanlığı'nı 2005 yılında inşa etmiştir.²⁸ Myanmar'ı da bu noktada değerlendirmek gerekmektedir. Çin'in dünya pazarına açılan ve çok kritik bir işbirliği sağladığı Myanmar, Hint Okyanusu'nun kuzeydoğusunu kontrol altında tutabilmek için en kilit ülke konumundadır. Günümüzde de askeri cunta ve muhalefetin “demokrasi” mücadelesi, Myanmar'ın stratejik önemiyle doğrudan ilgilidir. Çin'in askeri nitelikli yönetimi desteklemek suretiyle kurmaya çalıştığı denetim, muhaliflerin en önemli lideri Suu Kyi'nin özgürlüğüne kavuşması ile birlikte etkisini kaybetmeye başlamıştır. Hindistan da Myanmar'da yaşanan bu dönüşüm de muhalif kanada destek verdiğini belirtmiş ve Çin ile Myanmar üzerinde açık bir rekabet için de olduğunun mesajını vermiştir. Hindistan'ın Andaman Adaları'nda Çin'in de Coco Adaları'ndaki varlığını Myanmar'ın kontrolü ile pekiştirilmek istenmektedir. Bu sebeple Hindistan, Çin'in belli bir bölümünde daha çok etkili olduğu Myanmar'a ait Zadetkyi Adası, Kyaikkami, Monkey Point, Hainggyi, Man-Aung, Kyaukphyu ve Sittwe bölgelerini dikkatli bir şekilde incelemektedir.²⁹

Çin'in Pakistan'da inşa ettiği Gwadar Limanı, İran cephesinden tepkiyle karşılanmış Gwadar Limanı'na karşı yeni bir liman inşasına başlamıştır. Hindistan'ın 2000'lerin ilk yıllarında takip ettiği görece özerk ve bağımsız dış politik tavrının bir sonucu olarak İran'la geliştirdiği

---

²⁷ Walter C. Ladwig III, “Delhi's Pacific Ambition: Naval Power, 'Look East' and India's Emerging Influence in the Asia-Pacific”, *Asian Security* 2(2009): 94.

²⁸ Walter C. Ladwig III, “Delhi's”, 95.

²⁹ Renaud Egretreau, “India and China Vying for Influence in Burma- A New Assessment”, *India Review* (January-March 2008): 44.

yakın ilişkiler, bu limanın inşası sürecinde de devam etmiştir. Zira İran, Gwadar Limanı'nın kendisine bir rakip olarak ortaya çıktığını düşünerek kısa sürede bir cevap verme arayışına girmiştir. Pakistan'ın Gwadar Limanı ile birlikte bölgede güç kazanmaya başlaması Hindistan'ı rahatsız etmiş ve İran'da yapımına başlanan Chabahar Limanı'na destek vermiştir.³⁰ Hint Okyanusu'ndaki Çin-Pakistan yakınlaşmasına karşılık bir denge kurabilmek için Hindistan, bu dönemde İran'ı desteklemiştir.

Hindistan'ın denizasını coğrafyalarda yükselen profilinin en somut örneği hiç şüphesiz Afrika ülkeleriyle geliştirdiği ilişkililerdir. Tıpkı Çin gibi Hindistan'da son dönemde Afrika'da önemli bir varlık kazanmaya başlamaktadır. Gerek Gine Körfezi gerek Aden Körfezi'nde yaşanan gelişmelere Hindistan'ın da bir tavır koyduğunu belirtmek mümkündür. Aden Körfezi'nin dünya ticaretindeki jeopolitik öneminin giderek artmasına bağlı olarak artan korsanlık faaliyetleri ve Batı'nın bölgedeki varlığına karşı bir tepki olarak İslami nitelikli silahlı hareketlerin yükselişi, bu bölgede suların giderek ısınmasına sebep olmaktadır. Bu bağlamda Cibuti'nin Kızıldeniz'i Hint Okyanusu'na bağlayan bölge üzerinde önemli bir geçiş noktası olması, bu ülkeye olan ilgiyi artırmaktadır. ABD, Cibuti'ye önemli ölçüde askeri ve ekonomik yönden destek vermekte, silahlı muhalif hareketlerle mücadele edebilmek için Cibuti'deki üssünü oldukça aktif olarak kullanmaktadır.³¹ Hindistan'ın Cibuti ile ilişkileri de benzer şekilde ancak ekonomi boyutu daha ağırlıklı olarak ilerlemektedir. ABD ile bölge politikaları konusunda bir uyum içinde olan Hindistan, Cibuti ile ticari ilişkilerini önemli ölçüde geliştirmektedir. Cibuti'de bir liman ve rafineri inşa projelerini yürüten Hindistan, projede çalışan çok sayıdaki işçisiyle birlikte Cibuti'de ekonomi ve insan gücüyle varlık göstermektedir.³²

---

³⁰ Ziad Haider, "Baluchi's", 99.

³¹ Khalid Mohammed, "India and Djibouti in the Indian Ocean Geopolitics", *Research Journal Social Sciences*, 1(2010): 38.

³² Khalid Mohammed, "India and Djibouti", 40.

5. ÇİN-HİNDİSTAN İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA HİNT OKYANUSU'NUN GÜNCEL JEOPOLİTİĞİ

Hint Okyanusu, yeni dönemin en önemli rekabet alanlarından birisidir. Bunun en önemli sebebi ise dünya ticaretinde Asya-Pasifik bölgesinin yakaladığı ivmedir. Yükselen bölgesel güç Çin'in yanı sıra Hindistan, Japonya ve Güney Kore gibi dünya devleri dünyadaki ticaret dengelerini kendi coğrafyaları lehine değiştirmeye başlamıştır. Yukarıda da bahsedildiği gibi dünya ticaretinin çok büyük bir kısmı deniz yolları ile gerçekleştirilmektedir. Asya-Pasifik bölgesinin dünya pazarlarına açılan temel yolu ise Hint Okyanusu'dur. Hint Okyanusu, Aden Körfezi, Hürmüz Boğazı, doğu Afrika kıyıları ve Malakka Boğazı ile çevrilidir. Yani dünyanın en önemli geçiş güzergâhlarının tamamına yakını Hint Okyanusu'na açılmaktadır.

Enerji ticareti, Hint Okyanusu'nun stratejik öneminin artmasındaki ciddi bir faktördür. Dünyanın en önemli enerji ithalatçı ülkelerinin birçoğunun Asya-Pasifik coğrafyasında bulunması ve bu ülkelerin enerji ihtiyaçlarını büyük ölçüde Ortadoğu'dan sağlaması, Hint Okyanusu'nu bu bağımlılığın merkezine koymaktadır. Asya-Pasifik ülkelerinin 14'ünden 12 tanesi enerji ihtiyaçlarının karşılanması noktasında büyük oranda Ortadoğu ülkelerine bağımlıdır. Bu ülkeler aynı zamanda bu kaynakların nakli sebebiyle Hint Okyanusu'na da bağımlı olduğu değerlendirilmektedir. Artan ticaret ve beraberinde getirdiği yoğun trafik sebebiyle Hint Okyanusu'nun merkez olduğu ticaret hattı “Yeni İpek Yolu” olarak nitelendirilmektedir.³³

Dünya ticaretindeki hareketlenmelerin Asya-Pasifik coğrafyasına doğru kayması Hint Okyanusu'nu denizlerle ilgili stratejinin merkezine oturtmaktadır. Hint Okyanusu bu bağlamda, hem stratejik öneme sahip hem de bu özelliği sayesinde yeni dönemin çatışma ortamı olmaya aday bir bölgedir.

---

³³ G. S. Khurana, “Maritime Security in the Indian Ocean: Convergence Plus Cooperation Equals Resonance”, *Strategic Analysis* (July-September 2004): 413.

Harita 2: Hint Okyanusu'nda Ticaret Yolları

Kaynak: <http://temi.repubblica.it/limes-heartland/the-indian-ocean/881>

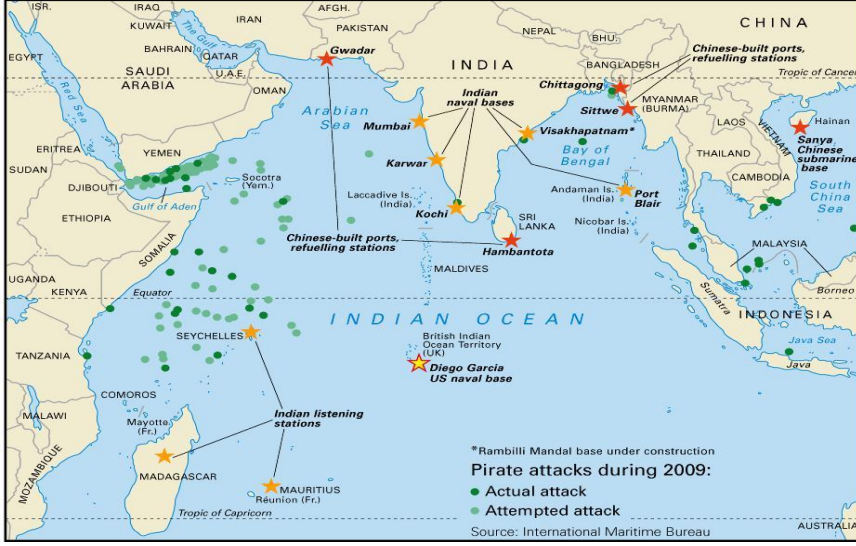
Günümüzde bölgede yaşanan pek çok rekabetin Hint Okyanusu üzerinde sağlanmaya çalışılan bir denetim ile doğru orantılı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Yukarıda da bahsedildiği gibi ABD-Hindistan ilişkileri, buna karşılık Çin-Pakistan yaklaşması, Aden Körfezi ile Malakka Boğazı gibi iki kritik noktada ciddi güvenlik zaafiyetleri yaratan deniz haydutluğu ve korsanlık faaliyetleri, İslami nitelikli örgütlerin varlığı gibi faktörler bölgeyi bir kriz coğrafyası haline getirmektedir.³⁴ Sri Lanka'da Tamil Gerillaları, El-Kaide, İslami Cemaat ve benzeri örgütler bölgenin tehdit algılamaları içinde yer almaktadır. Bunun yanısıra bölgenin doğal felaketlerle içiçe olması da, farklı tehdit algılamalarını beraberinde getirmektedir.³⁵

³⁴ John Bradford, "Southeast Asian Maritime Security in the Age of Terror: Threats, Opportunity and Charting the Course Forward", *IDSS Working Papers* (April 2005): 10-15.

³⁵ G. S. Khurana, "Maritime", 414-415.

Harita 3: Hint Okyanusu'nda Çin-Hint Rekabeti

GREAT POWER COMPETITION IN THE INDIAN OCEAN

Kaynak: <http://defenceforumindia.com/military-strategy/4213-indian-ocean-developments-24.html>

Hint Okyanusu, güncel gelişmeler ışığında değerlendirildiğinde, hem ticaretin hem de krizlerin merkezidir. Afrika, Ortadoğu ve Asya-Pasifik bölgelerinin birbirine bağlayan Hint Okyanusu esasında kriz bölgeleri arasında bir köprü konumunda olduğu söylenebilir. Bu özellik ise bölgenin giderek askerileşmesini de beraberinde getirmektedir. Devletlerin ekonomik güçleri bölgedeki varlıklarını açıklayabilmek için yeterli değildir. Çünkü bölgede bir etkinlik elde edebilmek, ekonomik gücün askeri güç ile nasıl desteklenmesine yöneliktir.

ABD, Obama sonrası Asya-Pasifik politikasını belirlerken Hint Okyanusu çevresine özel bir önem vermektedir. Endonezya, Malezya ve Vietnam bu noktada oldukça önemli ülkelerdir. Myanmar ise Sri Lanka ve Bengal Köfrezî'ni kontrol edebilme yeteneğine sahip olduğu için yeni dönemde ABD'nin Asya-Pasifik politikasının merkezini oluşturmaktadır. ABD, Hint Okyanusu merkezli Asya-Pasifik politikasını belirlerken,

dünyanın en kalabalık Müslüman nüfusuna sahip Endonezya ile bölgenin Müslüman nüfusa sahip diğer ülkelerine de dikkat çekmektedir.³⁶

Bu çerçevede küresel aktörlerin deniz stratejileri kara savaşlarına göre daha geri planda yer almaktadır. Aynı şekilde Asya-Pasifik coğrafyasında yaşanan gelişmelerin gündemde ön sıralarda yer almamaktadır. Asya-Pasifik bölgesinin deniz yollarında yaşanan gelişmeler ise, buna bağlı olarak dünya kamuoyunun göz ardı ettiği gelişmelerdir. Ancak, her ne kadar dünya çapında gerekli yankıyı bulamasa dahi, Hint Okyanusu ve Güney Çin Denizi, yeni dönemin kapsamlı stratejilerinin öznesi konumundadır. Ülke topraklarında kurulması istenen denetimin deniz yollarındaki denetim ile desteklenmesi ihtiyacı, bu konuyu gün geçtikçe daha ön sıralara taşımaktadır.

6. GÜNEY ÇİN DENİZİ'NDE YAŞANAN GÜNCEL GELİŞMELER BAĞLAMINDA İKİ ÜLKE İLİŞKİLERİNİN VE BÖLGENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Güney Çin Denizi, 2011 itibariyle tansiyonun giderek yükseldiği bir bölge olmuştur. Çin'in merkezinde olduğu bu krizler sıcak bir çatışmaya dönüşmeden sonlandırılrsa da, Güney Çin Denizi ve buna bağlı olarak Hint Okyanusu önümüzdeki dönemde krizlere oldukça müsait bir zemin haline gelebilir. Özellikle de Çin açısından Güney Çin Denizi, yeni krizlere gebe bir coğrafyadır.³⁷ Bilindiği gibi bölgenin en temel problemlerinden biri sınır anlaşmazlığıdır. Pekçok bölge ülkesi Güney Çin Denizi üzerinde hak iddia etmektedir. 2011 yılı içerisinde bu iddiaların krize dönüşmesindeki aktörler ise Çin, Filipinler ve Vietnam'dır. Krizi ortaya çıkartan konu da Spratly ve Paracel adalarıdır. Bu adalar hem zengin hidrokarbon kaynakları hem de geçiş yolları

---

³⁶ William T. Tow, Beverley Loke, "Rules of Engagement: America's Asia-Pacific Security Policy Under an Obama Administration", *Australian Journal of International Affairs* (December 2009): 449-450.

³⁷ John Bradford, James Manicom, Sheldon W. Simon, Neil A. Quartaro, "Maritime Security in Southeast Asia", *The National Bureau of Asian Research* (November 2010): 20-21.

üzerindeki stratejik konumu sebebiyle tüm bölge ülkelerinin gündeminde yer almaktadır.

Harita 4: Spratly ve Paracel Adaları

Kaynak: <http://www.allvoices.com/pictures/81632014-a-map-showing-the-disputed-spratly-and-paracel-islands-in-the-south-china-sea>

2011 yılının yaz aylarında bölgede meydana gelen krizlerle mücadele edilmiştir. Önce Çin ile Filipinler arasında daha sonra da Çin ile Vietnam arasında ortaya çıkan krizler sebebiyle sıcak çatışma noktasına gelinmiştir.³⁸ Vietnam ve Filipinler, Çin'in bölgede kendi ulusal ve ekonomik güvenliğini tehdit ettiği gerekçesiyle bir nevi Çin'i uluslararası kamuoyuna şikayet etmiştir. Vietnam, Çin'e karşı geliştirdiği bu tavrın bir sonucu olarak donanmasını Güney Çin Denizi'ne çıkarmış ve yaklaşık 9 saat süren bir tatbikat gerçekleştirmiştir.³⁹ Çin, Vietnam'ın bu

³⁸ Pranay S. Ahluwalia, The South China Sea Issue: Is There A Way Out for ASEAN?, *Indian Council of World Affairs Issue Brief* (12 September 2011), 1.

³⁹ "Chinese naval maneuvers seen as warning to Vietnam", *Los Angeles Times*, 18 Ocak 2011, Erişim: 20.12.2011, <http://articles.latimes.com/2011/jun/18/world/la-fg-china-vietnam-20110618>.

tatbikatından duyduğu rahatsızlığı dile getirmesinin ardından bir hamle de Filipinler'den gelmiştir.

ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton yaşanan bu gelişmelerin üzerine yaptığı açıklamada, gelişmeleri yakından takip ettiğini belirtmiş, Filipinler'e açık bir şekilde destek vererek, askeri yardım konusunda da gerekli garantiyi vermiştir. Bunun yanı sıra ABD ve Filipinler Deniz Kuvvetleri, 11 gün sürecek olan bir tatbikat konusunda da anlaşmışlardır.⁴⁰ Vietnam gibi Filipinler de, ABD desteğini arkasına alarak Çin'e karşı bir tavır almışlardır. ABD'nin de, söz konusu gerginliğe taraf olmasıyla beraber yaşanan gelişmelerin krizin boyutunu aşma ihtimali oldukça yüksektir. Güney Çin Denizi bir "ticaret yolu" olmaktan ziyade son dönemde askeri tatbikatlara sahne olan bir bölge haline gelmiştir. ABD, bu tavır ile Çin'e yönelik bir "çevreleme" politikası uygulamaya başladığının mesajını vermektedir.⁴¹ Sözü edilen "çevreleme" politikası, Çin'in deniz yollarında etkinlik kurabilmesi ile bağlantılı olduğu düşünülebilir. Çin'in faaliyetleri ve artan etkinliği ABD'yi ciddi şekilde rahatsız etmeye başlamıştır. Dolayısıyla, Soğuk Savaş döneminde Avrupa'da, Sovyetlere karşı NATO kurulduğu gibi Asya-Pasifik bölgesinde de büyük oranda Çin'e karşı SEATO kurulmuştur. Hindistan'ın bölgesel politikaları dikkate alındığında "Doğuya Bakış" olarak adlandırılan stratejisinin Çin'i çevrelemeye yönelik bir politika olduğu anlaşılmaktadır. Bunun da ABD'nin, bölgesel politikalarıyla paralel bir nitelik taşıdığına göstermektedir.

Güney Çin Denizi ve Hindiçini adı verilen Çin'in güneyinde kalan coğrafya, Pekin yönetiminin askeri denetimine maruz kalan bir bölgedir. Buradaki ülkeler Soğuk Savaş döneminden bu yana Çin'in ciddi baskısı altında tutulmaktadır. Ancak, son yıllarda yaşanan gelişmeler Çin'in elini zayıflatırken, ABD'nin elini giderek kuvvetlendirmeye başlamıştır. Çin'in deniz yollarına olan bağımlılığı en zayıf noktalarından biridir. Çin,

⁴⁰ "US 'stands by Philippines' amid South China Sea Tension", Kate McGeown, BBC News, Erişim: 20.12.2011, <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-13899465>.

⁴¹ "Obama's emerging China containment policy – but without addressing currency" Erişim: 21.12.2011, <http://www.tradereform.org/2011/12/obamas-emerging-china-containment-policy-without-currency/>.

her ne kadar bunun önüne geçmeye çalışsa da, halihazırda deniz yolları üzerinden yapılan ticarete bağımlı bir ekonomisi bulunmaktadır. Çin'in bu zaafı Çin ile rekabet etmek isteyen bölge ülkeleri açısından da bir fırsat niteliğindedir.⁴² Çin'in, Pakistan ile kurduğu ilişkiye misilleme olarak yükselen Hindistan-Japonya ilişkilerinin “stratejik işbirliği” boyutuna gelmesi bu fırsatın önemli adımlardan biridir. Hindicini coğrafyasına bakıldığında ise, Myanmar ve Vietnam'ın son dönemde giderek daha çok ön plana çıktığı söylenebilir. Myanmar'ın özgürlüğünü sembolize eden Aung San Suu Kyi'nin özgürlüğüne kavuşmasıyla birlikte ülke içinde söz sahibi olmaya başlaması ve Vietnam'da 2011 yılının yaz aylarında gerçekleşen Çin karşıtı gösteriler Çin açısından olumsuz gelişmelerdir.

Tayland'da yaşanan siyasi kriz ve Vietnam donanmasının yaptığı tatbikat ile Güney Çin Denizi'nde suların ısınması da, Çin açısından olumsuz sinyaller vermektedir. Vietnam krizine Filipinlerin de eklenmesi ve ABD'nin açık destek olması, bu gerginliğin tırmanmasına sebep olabilir. Çin'in ise buna karşı, etnik olarak çoğunluğu Çinlilerden oluşan Singapur ve Malakka Boğazı konusunda söz sahibi Endonezya devleti geliştirdiği ticari ilişkiler de dikkat çekmektedir. Bu krizlerin verdiği temel mesaj Çin'in yükselişine karşı bir duruşun varlığını ortaya koymaktır. Bunun yanı sıra temelinde Çin-ABD rekabeti olan bu krizler yeni bölgesel aktörlerin kendini göstermesini sağlamaktadır.

SONUÇ

Soğuk Savaş sonrası değişen konjonktür, güvenlik parametrelerinde çeşitli değişikliklere sebep olmuştur. Bunlardan en önemlisi de sınır güvenliği kavramına ek olarak denizlerin ve deniz yollarının güvenliğidir. Dünya ticaretinde merkez konumda olan deniz yollarının, gelişen teknoloji ile birlikte dünya ekonomisinin zirvesinde yer alan enerji kaynaklarının naklinde de rol oynamaya başlaması, bu konudaki

---

⁴² Zhang Wenmu, “Sea Power and China's Strategic Choices”, *China Security* (Summer 2006): 19-20.

stratejilerin değişmesine sebep olmuştur. Güvenlik kavramının değişen niteliğine paralel olarak ekonomi boyutu da, bu kavramın içinde yer almaya başlamıştır. Söz konusu yeni güvenlik problemi, devletleri daha sıkı önlemler almaya sevk etmiştir. Askeri güç, her türlü güvenlik probleminde etkin bir konuma getirilmeye çalışılmaktadır. Asya-Pasifik coğrafyası ise bu değişimin en belirgin olarak yaşandığı bölgelerden birisidir. Başta Çin ve Hindistan olmak üzere tüm bölgesel güçler silahlı kuvvetlerinde yeniden yapılanma sürecine gitmişlerdir. Denizlerle ve okyanuslarla içiçe bir coğrafya olan Asya-Pasifik bölgesi, deniz kuvvetlerinin artan etkinliğine de şahit olmuştur.

Bununla birlikte Mahanyan teori, Asya-Pasifik bağlamında yeniden dünya gündemine girmiştir. Çin ve Hindistan'ın bölgede daha çok öne çıkan iki büyük devlet olmasında, denizlerde ve okyanuslarda geliştirdikleri etkin stratejilerin önemli payı olduğu ifade edilebilir. Bu iki ülke, iki önemli deniz gücü haline gelmektedir. Bu süreç, iki ülke arasındaki rekabeti de tırmandırmış ve bölgede tansiyonun yükselmesine de sebep olmuştur. Güvenlik anlamında bir zaafiyetin ortaya çıkması savunma bütçelerinde bir yükselmeyi de beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda, Çin ve Hindistan'ın artan savunma bütçelerinin büyük bir kısmı deniz kuvvetlerine ayrılmakta ve Asya sularında önemli bir silahlanma yarışı da başgöstermektedir. Hindistan'ın doğuya, Çin'in batıya açılmak istemesi iki ülkenin kritik geçiş noktalarında karşı karşıya gelmesine sebep olmuştur. Temelde ABD-Çin rekabeti olan deniz yollarının denetimi meselesinde ABD, bu konuda doğrudan desteklediği Hindistan'ı ön plana almakta ve Hindistan'ın gücünü kullanarak Çin'i çevrelemeye çalışmaktadır. İki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesiyle patlak veren olaylarla birlikte Hint Okyanusu ve Güney Çin Denizi yeni dönemin kriz coğrafyaları haline gelmiştir. Bölgede Vietnam ve Filipinler gibi aktörlerin çıkması, Japonya ve Avustralya gibi bölgesel güçlerin dahil olmasıyla krizin coğrafyası büyük ölçüde genişlemiştir. Çeşitli sınır sorunları gerekçe gösterilerek ortaya çıkan krizler zaman zaman sıcak çatışma noktasına da gelmiş, krizler çok büyümeden sonlanmışır. Ancak bu krizlerin sonlanması sorunların tümüyle çözüldüğü anlamına da gelmemektedir. Hint Okyanusu ve Güney Çin Denizi üzerindeki adaların

geçiş noktalarının stratejik önemi, ülkeler arasındaki ilişkilerin gerilimini belli bir seviyede tutmaktadır. Sınır sorunları, karasuları ve kıta sahanlığı meseleleri, ülkeler arasında yaşanan krizlerin gerekçesi haline gelmiştir. Ancak, bölgenin zengin hidrokarbon kaynakları ve enerji nakil hatlarının kontrolü, bu gerilimlerin altında yatan temel sebepler olarak görülmektedir.

2011 yılı içinde yaşanan krizlerin çözümlenebilmesinde ASEAN'ın rolü olduğunu söylemek mümkündür. ABD'nin ciddi şekilde ağırlığını hissettirdiği ASEAN içinde üretilen çözümlerin de ABD lehine olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. ASEAN, yeni dönemde bir işbirliği örgütü olduğu kadar yeni bir güvenlik örgütü olma kapasitesine de sahiptir. Soğuk Savaş döneminde oluşturulan ancak gerekli etkiyi göstermeyen SEATO'nun yeni dönemde ASEAN ile birlikte yeniden hayata geçirilip Asyalı bir "NATO" haline dönüşmesi beklenebilir. Asya-Pasifik bölgesi bugüne kadar daha çok ekonomik entegrasyon süreçleri ile gündemdeki yerini almıştı. Ancak yeni dönem, ABD-Çin-Hindistan üçgeninde yaşanan gelişmeler sebebiyle bölgenin bir krizler coğrafyası olmasını da beraberinde getirmiştir. Bölgenin güvenlik potansiyel güvenlik problemlerinin yaşanan krizlerle beraber ülkeleri sıcak çatışma noktasına getirmesi de bölgede yeni bir savunma ve güvenlik yapılanması ihtiyacını da doğurmaktadır. ASEAN'ın bu bağlamda bir işbirliği örgütü olduğu kadar kapsamı genişletilerek bir savunma ve güvenlik örgütü olması talep edilebilir ya da yeni bir SEATO'nun kurulması öngörülebilir.

Çin'in, komşu ülkeler başta olmak üzere bölge ülkeleri üzerindeki ABD baskısı nedeniyle pek çok krizde yalnız kaldığını görmekteyiz. Bu durum ise Çin'i kriz yönetimi konusunda oldukça pragmatik bir tavır almaya sevk etmektedir. ABD'nin bölgeye müdahalesi, Soğuk Savaş döneminden beri kurduğu altyapının da desteği ile birlikte oldukça etkili olmuştur. Çin ise bugün varolan krizlerde her ne kadar pasif bir görüntü sergilese de dünya genelinde güçlenen konumunun bu ülkeyi daha proaktif bir dış politika takip etmeye itmesi beklenmelidir. ABD, askeri gücünü ön plana çıkararak giderek sertleşmekteyken, Çin buna karşılık daha uzun vadede daha çok kazanç sağlayacağı bir tutum sergilemektedir.

Önümüzdeki dönemler bölge açısından krizlere gebe olsa dahi ABD ve Çin'in süreç içinde birbirini test eden hamlelerini görebiliriz. Hindistan'ın ise bugün ABD ile kurduğu stratejik ilişkilerin derinliği ile Çin'e karşı tutumunu sertleştirmesini beklemek mümkündür. Hindistan'ın da ASEAN ve bölge ülkeleri ile kurduğu ilişkide ciddi mesafe alması, bölgede yeni bir politik güç olmasını da beraberinde getirebilir. "Doğuya Bakış" politikası doğrultusunda oluşturulan stratejiler günümüz itibariyle Hindistan lehine sonuçlar vermektedir. Hindistan, aynı zamanda bölgede politik bir güç olma çabası içindedir. Bu sebeple askeri gücünü ön plana almaktan ziyade daha çok politik bir güç olarak varlık göstermek isteyebilir. Çin ise önemli bir askeri güç olmasına rağmen denizasını ekonomik varlıkları ile büyüyen bir güç görüntüsü vermektedir. Dış politikasında yumuşak gücü tercih eden Çin açısından da ulusal gücün ekonomik yönüne vurgu yapması beklenebilir.

Çin ve Hindistan, birbirlerine bir üstünlük kurabilmek için askeri stratejiler geliştirirken doğrudan karşı karşıya kaldıkları bir kriz henüz yaşanmamıştır. Hindistan Çin'in yakın çevresiyle, Çin de Hindistan'ın yakın çevresiyle ilişkilerini geliştirmektedir. Bu bağlamda iki ülkenin bir "hazırlık" dönemi içinde olduğunu söylemek mümkündür. Her ne kadar aynı coğrafyada denetim kurmak istedikleri için ciddi bir çıkar çatışması yaşansa da şimdilik birbirlerine karşı askeri güç kullanmaktan kaçındıklarını da görmekteyiz. Donanma tatbikatları ise etkisi sınırlı bir güç gösterisi olmaktan öteye geçememiştir. Günümüz itibariyle sakin görünen Çin-Hindistan ilişkileri, buldukları coğrafyanın stratejik öneminin artışına bağlı olarak önümüzdeki dönemde muhtemel krizlere de gebe gözükmektedir.

KAYNAKÇA

- Ahluwalia, Pranay S., “The South China Sea Issue: Is There A Way Out for ASEAN?”, *Indian Council of World Affairs Issue Brief* (12 September 2011)
- Bernstein, Richard, Munro, Ross H., “The Coming Conflict with America”, *Foreign Affairs* (March/April 1997): 18-32.
- Blair, Dennis C., Hanley JR., John T., “From Wheels to Webs: Reconstructing Asia-Pacific Security Arrangements”, *The Washington Quarterly* (Winter 2001): 7-17.
- Bradford, John, “Southeast Asian Maritime Security in the Age of Terror: Threats, Opportunity and Charting the Course Forward”, *IDSS Working Papers* (April 2005).
- Bradford, John, Manicom, James, Simon, Sheldon W., Quartaro, Neil A., “Maritime Security in Southeast Asia”, *The National Bureau of Asian Research* (November 2010).
- Brewster, David, “An Indian Sphere of Influence in the Indian Ocean?”, *Security Challenges* (Spring 2010): 1-20.
- Chaulia, Sreeram S., “BJP, India’s Foreign Policy and the ‘Realist Alternative’ to the Nehruvian Tradition”, *International Politics* (June 2002): 215-234.
- Chen, Qimao, “Çin’in Yeni Güvenlik Anlayışı ve Politikası” İçinde *Geleceğin Süper Gücü Çin*. Editör Atilla Sandıklı, İlhan Güllü (İstanbul: TASAM Yayınları, 2005).
- Daojiong, Zha, “Oiling the Wheels of Foreign Policy?: Energy Security and China’s International Relations”, *RSIS Asian Security Initiative Policy Series Working Paper* (March 2010).

- Egreteau, Renaud, "India and China Vying for Influence in Burma- A New Assessment", *India Review* (January-March 2008): 38-72.
- Harder, Ziad, "Baluchis, Beijing and Pakistan's Gwadar Port, *Georgetown Journal of International Affairs* (Winter/Spring 2005): 95-103.
- Hayward, David L.O., "China in the Indian Ocean: A Case of Uncharted Waters", *Independent Strategic Analysis of Australia's Global Interests Strategic Analysis Paper* (5 July 2010).
- Holmes, James R., Yoshihara, Toshi, "Strongman, Constable or Free-Rider? India's Monroe Doctrine and Indian Naval Strategy, *Comparative Strategy* 4(2009): 332-348.
- Khurana, G. S., "Maritime Security in the Indian Ocean: Convergence Plus Cooperation Equals Resonance", *Strategic Analysis* (July-September 2004): 411-426.
- Khurana, Gurpreet S., "China's 'String of Pearls' in the Indian Ocean and Its Security Implications", *Strategic Analysis* (January 2008): 1-39. Ladwig III, Walter C., "Delhi's Pacific Ambition: Naval Power, 'Look East' and India's Emerging Influence in the Asia-Pacific", *Asian Security* 2(2009): 87-113.
- Lee, Pak K., "China's Quest For Oil Security: Oil (Wars) In Pipeline?", *The Pacific Review* (June 2005): 265-301.
- Mohammed, Khalid, "India and Djibouti in the Indian Ocean Geopolitics", *Research Journal Social Sciences* 1(2010): 35-44.
- Mohan, C. Raja, "Maritime Power: India and China Turn to Mahan", *ISAS Working Paper* (7 July 2009).

- Mohan, C. Raja, “Sino-Indian Naval ‘Encounter’ in the Gulf of Aden: Mitigating Sino-Indian Maritime Rivalry”, *ISAS Brief* (6 February 2009).
- Naidu, G.V.C., “Whiter the Look East Policy: India and Southeast Asia”, *Strategic Analysis* (April-June 2004): 331-346.
- Pant, Harsh V., “India in the Asia-Pacific: Rising Ambitions with an Eye on China”, *Asia-Pacific Review* 1(2007): 54-71.
- Pruitt, John, “The Influence of Sea Power in the 21st Century”, *MIT Security Studies Programme Working Paper* (August 2000).
- Rehman, Iskander, “Keeping the Dragon at Bay: India’s Counter-Containment of China in Asia”, *Asian Security* 2(2009): 114-143.
- Russell, James, “Militarization of Energy Security”, erişim tarihi 29.12.2011,
http://www.rice.edu/energy/publications/eventpres/21may08globalenergygmt/Russell_Militarization%20Talk.pdf.
- Scott, David, “India’s ‘Grand Strategy’ for the Indian Ocean: Mahanian Visions”, *Asia-Pacific Review* 2(2006): 97-129.
- Sıkırı, Rajiv, “India’s ‘Look East’ Policy”, *Asia-Pacific Review* 1(2009): 131-145.
- Tow, William T., LOKE, Beverley, “Rules of Engagement: America’s Asia-Pacific Security Policy Under an Obama Administration”, *Australian Journal of International Affairs* (December 2009): 443-457.
- Wenmu, Zhang, “Sea Power and China’s Strategic Choices”, *China Security* (Summer 2006): 17-31.

Erişim tarihi 20.21.2011,

<http://articles.latimes.com/2011/jun/18/world/la-fg-china-vietnam-20110618>.

Erişim tarihi 20.21.2011, <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-13899465>.

Erişim tarihi 29.12.2011,

<http://www.marisec.org/shippingfacts/worldtrade/volume-world-trade-sea.php>.

Erişim tarihi 10.01.2012,

<http://www.tccb.gov.tr/haberler/170/79139/asyapasifik-bolgesi-kuresel-ekonominin-parlayan-yildizi.html>.

Erişim tarihi 21.12.2011, <http://www.tradereform.org/2011/12/obamas-emerging-china-containment-policy-without-currency/>.